

ŚRODOWISKOWE
CENTRUM
ZDROWIA PSYCHICZNEGO
DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Zrozumieć kryzys dziecka

— jak wspierać oraz gdzie i u kogo
szukać pomocy?

“
Bliskość, rozmowa i odpowiednia pomoc
mogą zmienić bardzo wiele.

”

Spis treści

Niepokojące sygnały

2

U kogo szukać wsparcia?

4

Gdzie szukać wsparcia?
- poziomy referencyjne

5

Zindywidualizowana ścieżka nauki
i kształcenie specjalne

8

Niepełnosprawność

12

Gdzie szukać wsparcia?
- inne ośrodki

14

Gdzie szukać wsparcia?
- Środowiskowe Centrum Zdrowia
Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży

20

UCZUCIA

Silne emocje, które mogą przytłaczać i być trudne do uniesienia.

MYŚLI

Czarne scenariusze, trudności z koncentracją i myśleniem, poczucie beznadziei.

ZACHOWANIE

Zmiany w zachowaniu, wycofanie, złość, ryzykowne decyzje, utrata radości z codziennych aktywności.

CIAŁO

Bóle, problemy ze snem, zmęczenie, brak apetytu – kryzys odbija się na całym organizmie.

Jakie mogą być niepojące sygnały kryzysu psychicznego u dziecka?

Trudności w obszarze uczuć:

Dominują: złość, żal, lęk, smutek, strach, wściekłość, rozpacz, zwątpienie, bezsilność, osamotnienie, poczucie izolacji, ból, bezradność, poczucie winy, wstyd, poczucie zagrożenia, nadzieja, zwątpienie, apatia, tęsknota.

Obszar uczuć wypełniają prawie w całości **emocje bardzo trudne i nieprzyjemne**, pochodne lęku, poczucia winy, osamotnienia, bezsilności.

Trudności w obszarze myśli:

Mogą pojawić się trudności, które manifestują się poprzez zagubienie poznawcze oraz trudność w klarownym formułowaniu sądów czy racjonalnym podejściu do sytuacji. Dzieci mogą wyrażać takie myśli jak: "To koniec", "Beznadzieja", "Chyba zwariuję", co może wskazywać na **trudności w radzeniu sobie z sytuacją**. Może dojść także do **utruty zdolności realistycznego myślenia** na rzecz myślenia życzeniowego lub katastroficznego, co objawiać się może w myślach rezygnacyjnych lub nawet samobójczych. Ważne jest, aby zauważyć **utratę zdolności do koncentracji uwagi, zapamiętywania czy wydobywania informacji z pamięci**, co może być objawem kryzysu u dziecka.

Trudności w obszarze zachowań:

Dzieci często wykazują brak koordynacji i impulsywność, czasami destrukcyjne i autodestrukcyjne zachowania. Ich **reakcje mogą być niezgodne z emocjami**, które przeżywają. Osoby znajdujące się w kryzysie mogą przejawiać agresję, nadużywać leków i alkoholu, unikać kontaktów z innymi i mieć trudności w wykonywaniu codziennych obowiązków. Często **rezygnują z przyjemności, wykazują nadmierną reaktywność, podejmują ryzykowne zachowania oraz próby samobójcze**.

Trudności w obszarze ciała:

Doświadczenie kryzysu przez dzieci może mieć istotny wpływ na funkcjonowanie ich organizmu, co może przejawiać się w różnych objawach. Mogą pojawić się **problemy ze snem**, takie jak bezsenność lub nadmierna senność, **trudności z jedzeniem**, czy to brak apetytu, czy też wzmożone spożywanie pokarmów. Dodatkowo, dzieci **mogą odczuwać brak energii, zmęczenie, bóle głowy, brzucha, lędźwi, mięśni**, pojawić się może **napięcie, nadmierne pocenie się oraz częste infekcje**.

Zasada 4 x Z

ZAUWAŻ

ZAPYTAJ

ZAAKCEPTUJ

ZAREAGUJ

**POSZUKAJ POMOCY
SPECJALISTÓW!**

U kogo szukać wsparcia?

PSYCHOLOG

PSYCHOTERAPEUTA

PSYCHIATRA

Psycholog ocenia zdolności poznawcze i kompetencje społeczne pacjenta oraz udziela **wsparcia emocjonalnego**. Wskazuje również o odpowiedniej formie terapii, której celem jest poprawa stanu emocjonalnego i funkcjonowania pacjenta. Jest on często postrzegany jako specjalista będący "**lekarzem pierwszego kontaktu**". W przypadku, gdy problemy wymagają specjalistycznej interwencji, psycholog **kieruje** pacjentów **do odpowiednich specjalistów**, takich jak psychiatrzy, bądź proponuje skorzystanie z usług psychoterapeuty.

Psychoterapeuta prowadzi terapię. Nie diagnozuje. Psychoterapeuta nie musi być psychologiem. Jest to specjalista z wykształceniem wyższym, zazwyczaj humanistycznym (np. psychologia, pedagogika, medycyna) oraz posiadający **specjalistyczne szkolenie psychoterapeutyczne** lub jest w jego trakcie. Powinien regularnie podlegać superrewizji, czyli wsparcia ze strony bardziej doświadczonego kolegi. **Psychoterapia** jest zalecana między innymi w przypadku zaburzeń psychicznych, zaburzeń odżywiania, lęków, ataków paniki, uzależnień, toksycznych relacji, wybuchów złości, apatii, problemów w relacjach interpersonalnych, a także innych problemów, takich jak relacje dziecko-rodzic, problemy małżeńskie (terapia par), czy problemy w środowisku szkolnym.

Może być prowadzona w różnych nurtach: poznawczo-behawioralnym, systemowym, psychodynamicznym, psychoanalitycznym, humanistycznym. Każdy nurt ma odmienne podejście do klienta. Przed podjęciem decyzji warto upewnić się, czy założenia terapeuty są **zgodne z naszymi oczekiwaniami**. Celem psychoterapii jest **poprawa dobrostanu psychicznego pacjenta**, wsparcie go w zrozumieniu i radzeniu sobie z własnymi emocjami, a także nauka kontroli nad nimi. Proces terapeutyczny często ma na celu **złagodzenie cierpienia wynikającego z emocji**, z którymi pacjent się boryka.

Nie trzeba mieć skierowania by korzystać ze wsparcia psychologa bądź psychoterapeuty.

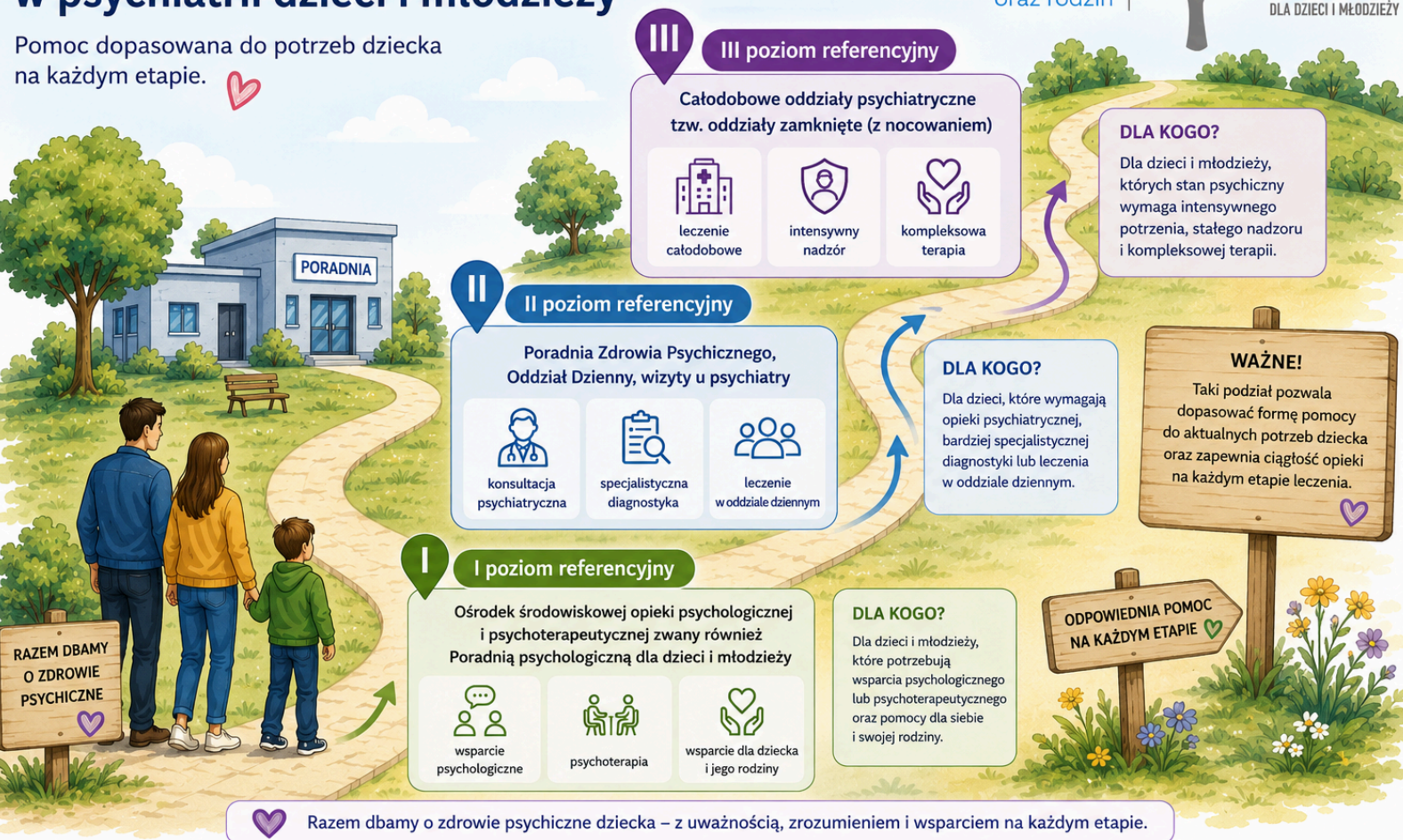
Psychiatra jest lekarzem, który przepisze leki, wystawi zwolnienia lekarskie i, w razie konieczności, kieruje pacjenta do szpitala psychiatrycznego. Lekarz psychiatra nie musi być pierwszą osobą do której się kierujemy, chyba że istnieje zagrożenie zdrowia lub życia.

Trzy poziomy referencyjne w psychiatrii dzieci i młodzieży

Pomoc dopasowana do potrzeb dziecka na każdym etapie.

Bezpłatne wsparcie dla dzieci i młodzieży oraz rodzin

ŚRODOWISKOWE CENTRUM ZDROWIA PSYCHICZNEGO DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

I poziom referencyjny

Zespół/Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży

NIE JEST WYMAGANE SKIEROWANIE.

W zespole lub ośrodku możesz skorzystać z następujących świadczeń: trening grupowy, zarówno dla dzieci, jak i rodziców; sesje wsparcia dla dzieci i rodziców; porada psychologiczna diagnostyczna; porada psychologiczna; sesja psychoterapii indywidualnej; sesja psychoterapii rodzinnej; sesja psychoterapii grupowej; sesja wsparcia psychospołecznego; wizyta, porada domowa lub środowiskowa; wizyta osoby prowadzącej terapię środowiskową.

Świadczenia realizowane są przez zespół specjalistów: psychologa, psychoterapeutę oraz terapeuta środowiskowego.

Świadczenia przeznaczone są dla dzieci oraz młodzieży **do 21 r.ż.** kształcącej się w szkołach ponadpodstawowych do ich ukończenia (z zastrzeżeniem, że osoby poniżej 18 r.ż. muszą posiadać **zgody opiekuna prawnego** na korzystanie ze świadczeń). **Od 16 r.ż. wymagana jest również zgoda osoby małoletniej.**

Opieka w ramach I poziomu referencyjnego oparta jest przede wszystkim na realizacji świadczeń **w środowisku**. Z tego powodu zalecany jest wybór placówki jak najbliżej miejsca zamieszkania.

II poziom referencyjny

Poradnia zdrowia psychicznego.

Oddział dzienny.

SKIEROWANIE WYMAGANE JEST JEDYNNIE NA ODDZIAŁ DZIENNY

W zespole lub ośrodku możesz skorzystać z następujących świadczeń: porada psychologiczna diagnostyczna; sesja psychoterapii indywidualnej; sesja psychoterapii rodzinnej ;sesja psychoterapii grupowej; sesja treningowa grupowa.

Przy oddziałach dziennych funkcjonują szkoły, **realizowany jest obowiązek szkolny**. Świadczenia przeznaczone są dla dzieci oraz młodzieży **do 21 r.ż.** kształcącej się w szkołach ponadpodstawowych do ich ukończenia (z zastrzeżeniem, że osoby **poniżej 18 r.ż. muszą posiadać zgodę opiekuna prawnego** na korzystanie ze świadczeń). **Od 16 r.ż. wymagana jest również zgoda osoby małoletniej.**

Świadczenia realizowane są przez zespół specjalistów: psychologa, psychoterapeutę oraz lekarza psychiatrę.

Z oddziaływań psychoterapeutycznych można korzystać **wyłącznie z diagnozą lekarską**. Porady diagnostyczne – ograniczenie **do 5 spotkań**.

III poziom referencyjny

Ośrodek Wysokospecjalistycznej Całodobowej Opieki Psychiatrycznej

W ramach oddziału psychiatrycznego dla dzieci realizowane są świadczenia stacjonarne przez lekarzy psychiatrów, psychologów, psychoterapeutów, terapeutów zajęciowych.

Do świadczeń realizowanych w zakresie III poziomu referencyjnego **WYMAGANE JEST SKIEROWANIE**.

W stanie **nagłego zagrożenia życia** możesz zgłosić się do Ośrodka III poziomu referencyjnego (szpitala) **bez skierowania**.

Gdzie szukać wsparcia?

**Poradnie
Psychologiczno-Pedagogiczne**

Ośrodki Pomocy Społecznej

Centra Interwencji Kryzysowej

**Powiatowe Centra
Pomocy Rodzinie**

Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapeutyczne

Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze

Wspieranie dzieci poprzez dokumenty osłaniające dzieci w systemie edukacji oraz wsparcie bezpośrednie.

Czym jest zindywidualizowana ścieżka kształcenia? Jest to forma pomocy organizowana dla uczniów, którzy z powodu trudności w funkcjonowaniu (np. ze względu na stan zdrowia) mogą fizycznie uczęszczać do szkoły, ale nie są w stanie realizować wszystkich zajęć wspólnie z resztą oddziału. W ramach tej ścieżki uczeń realizuje wybrane lekcje z rówieśnikami, a część zajęć edukacyjnych odbywa się w trybie indywidualnym z nauczycielem.

Na jak długo przyznawana jest pomoc?

Opinia poradni w tej sprawie wydawana jest zawsze na określony czas, jednak nie może on przekraczać jednego roku szkolnego.

Jak uzyskać zindywidualizowaną ścieżkę? (Krok po kroku):

1. **Skompletowanie dokumentów:** Rodzic (lub pełnoletni uczeń) składa wniosek o wydanie opinii do rejonowej, publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej. Do wniosku należy obowiązkowo dołączyć:

*Dokumentację określającą trudności, w tym ewentualną dokumentację medyczną wykazującą, jak przebieg choroby ogranicza zdolność dziecka do udziału w zajęciach ze wszystkimi uczniami.

Obowiązkową opinię nauczycieli i specjalistów szkolnych na temat bieżącego funkcjonowania ucznia na terenie placówki.

2. **Analiza i opinia poradni** Poradnia, we współpracy ze szkołą i rodzicami, dokonuje oceny sytuacji ucznia, biorąc pod uwagę to, czy wcześniejsza pomoc ze strony szkoły (np. dodatkowe zajęcia) przyniosła efekty. Jeśli wsparcie jest niewystarczające, poradnia wydaje oficjalną opinię wskazującą m.in. na konkretny zakres zajęć, w których uczeń nie może brać udziału z klasą.

3. **Organizacja pracy w szkole:** Opierając się na opinii z poradni, to dyrektor szkoły ustala ostateczną organizację zajęć dla ucznia. Nauczyciele mają obowiązek podjąć działania wspierające dziecko, aby zminimalizować bariery i pomóc mu w jak najszybszym, pełnym powrocie do nauki ze swoją klasą.

Dla kogo i na jak długo?

Nauczanie indywidualne organizuje się wyłącznie dla dzieci i młodzieży, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola lub szkoły.

Ten tryb nauki przyznawany jest na ściśle określony czas: **nie krótszy niż 30 dni** i nie dłuższy niż jeden rok szkolny.

Jak je uzyskać? (Wymagane dokumenty)

Podstawą do zorganizowania zajęć w domu przez szkołę jest orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania. Aby je otrzymać, rodzic (lub pełnoletni uczeń) wnioskuje do rejonowej publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, dołączając obligatoryjne zaświadczenie od lekarza (wskazujące m.in. zalecany czas nauczania w domu). Dopiero z orzeczeniem z poradni należy udać się do dyrektora szkoły.

Czasowe zawieszenie zajęć w domu

Jeżeli stan zdrowia ucznia ulegnie czasowej poprawie i pozwala na fizyczny powrót do placówki, dyrektor szkoły ma obowiązek zawiesić organizację nauczania indywidualnego na konkretny czas. Wymaga to złożenia przez rodziców lub pełnoletniego ucznia pisemnego wniosku, do którego należy dołączyć zaświadczenie lekarskie wyrażnie dopuszczające możliwość uczęszczania do szkoły na dany okres.

Całkowite zaprzestanie nauczania indywidualnego

Gdy uczeń całkowicie odzyskuje zdrowie i może na stałe wrócić do klasy, proces powrotu wygląda podobnie. Na wniosek rodziców lub pełnoletniego ucznia (poparty odpowiednim zaświadczeniem lekarskim o poprawie zdrowia), dyrektor szkoły całkowicie zaprzestaje organizacji nauczania indywidualnego. O fakcie tym dyrektor samodzielnie powiadamia poradnię, która wydała pierwotne orzeczenie, oraz organ prowadzący szkołę.

Kto może otrzymać orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego?

Orzeczenie to jest dokumentem przeznaczonym dla dzieci i młodzieży, które ze względu na swoje specjalne potrzeby edukacyjne wymagają szczególnej organizacji nauki oraz odpowiednio dostosowanych metod pracy.

Zgodnie z przepisami, wydaje się je uczniom:

- niesłyszącym i słabosłyszącym,
- niewidomym i słabowidzącym,
- z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją,
- z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym (Uwaga: dla stopnia głębokiego wydaje się odrębne orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych),
- z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,
- z niepełnosprawnościami sprzężonymi (gdy występuje więcej niż jedna z powyższych przyczyn),
- niedostosowanym społecznie lub zagrożonym niedostosowaniem społecznym.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych – Prawa Twojego dziecka

Zgodnie z przepisami, każdy nauczyciel ma bezwzględny obowiązek dostosować wymagania edukacyjne i metody nauczania do indywidualnych potrzeb oraz możliwości psychofizycznych ucznia.

Podstawą prawną do takiego dostosowania w szkole może być:

- **Orzeczenie** o potrzebie kształcenia specjalnego lub indywidualnego nauczania.
- **Opinia** wydana przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną (publiczną lub niepubliczną).
- **Zaświadczenie lekarskie** o stanie zdrowia dziecka.
- **Rozpoznanie wewnątrzszkolne** – trudności ucznia zdiagnozowane bezpośrednio przez nauczycieli lub szkolnych specjalistów (np. pedagoga, psychologa), objętego w szkole pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

Warto wiedzieć!

Dostosowanie wymagań edukacyjnych na lekcjach **nie wymaga posiadania orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego**. W większości przypadków (np. przy dysleksji, problemach z koncentracją czy przejściowych kryzysach emocjonalnych) **całkowicie wystarczająca jest opinia poradni**, a bardzo często wystarczą wyłącznie uważne obserwacje i **diagnoza postawiona przez nauczycieli w Twojej szkole**.

Jakie dokumenty należy złożyć

we wniosku o uzyskanie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego?

Rodzice dziecka/ucznia ubiegającego się o orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego (lub pełnoletni uczeń szkoły ponadpodstawowej ubiegający się o ww. orzeczenie) mają obowiązek dostarczenia zespołowi orzekającemu następujących dokumentów:

pisemny wniosek
o wydanie orzeczenia

zaświadczenie lekarskie
o stanie zdrowia dziecka/ucznia

zaświadczenia/opinie specjalistów
poradni specjalistycznych prowadzących
terapię dziecka/ucznia

wyniki badań
psychologiczno-pedagogicznych

orzeczenia wydane
na poprzednie etapy edukacyjne

Definicja niepełnosprawności:

Kryterium ustawowe określa niepełnosprawność jako brak zdolności do sprawnego pełnienia ról społecznych, co oznacza trudności w wykonywaniu obowiązków związanych z daną pozycją społeczną, przy jednoczesnym korzystaniu z przysługujących praw i przywilejów. Zatem **niepełnosprawność to problem z codzienną aktywnością i uczestnictwem wynikający z naruszenia sprawności organizmu.**

Ważne dla rodziców: Wobec dzieci, które nie ukończyły 16. roku życia, nie ustala się tzw. stopni niepełnosprawności. Zalicza się je do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną na przewidywany okres trwania powyżej 12 miesięcy, co powoduje konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb w sposób przewyższający wsparcie potrzebne zdrowej osobie w danym wieku.

Warto podkreślić, że...

...według obowiązującego prawa, ocena niepełnosprawności uwzględnia nie tylko aspekt zdrowia fizycznego, ale również psychiczny i społeczny. Istnienie samego naruszenia sprawności organizmu nie musi wiązać się automatycznie z rozpoznaniem niepełnosprawności. Istotne jest, czy naruszenie to skutkuje znacznymi ograniczeniami w aktywności społecznej. Intensywność deficytu nie ma bezpośredniego wpływu na ustalanie stopnia niepełnosprawności, jeśli nie powoduje istotnych ograniczeń w funkcjonowaniu społecznym lub zawodowym.

Procedury orzekania o niepełnosprawności:

Powiatowe/miejskie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności działają jako pierwsza instancja, natomiast wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności pełnią rolę drugiej instancji (odwoławczej).

Postępowanie orzecznicze, mające na celu ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, odbywa się z udziałem co najmniej dwóch specjalistów – z których przewodniczącym jest z reguły lekarz. Drugim członkiem może być pedagog, psycholog, pracownik socjalny, doradca zawodowy lub inny lekarz. Od orzeczenia zespołu powiatowego stronie przysługuje odwołanie do zespołu wojewódzkiego w terminie **14 dni** od dnia doręczenia orzeczenia.

Rejonowe sądy pracy i ubezpieczeń społecznych działają jako ostateczny organ odwoławczy, kontrolując prawidłowość orzekania przez organy administracji publicznej. Prawo strony postępowania do złożenia odwołania od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności wynika z Konstytucji RP – zagwarantowano w niej prawo do rozstrzygnięcia sprawy przez niezawisły sąd. Odwołanie do sądu należy wnieść w terminie **1 miesiąca** od dnia doręczenia orzeczenia, a pismo składa się za pośrednictwem wojewódzkiego zespołu, który wydał sporną decyzję. Należy pamiętać, że złożenie takiego odwołania do sądu jest wolne od opłat sądowych.

Niepełnosprawność intelektualna

Zgodnie z obowiązującą klasyfikacją wyróżnia się **4 stopnie** niepełnosprawności intelektualnej:

Lekka

- największa samodzielność spośród wszystkich stopni,
- możliwa nauka szkolna, praca zawodowa i samodzielne funkcjonowanie przy odpowiednim wsparciu.

Umiarkowana

- wymaga większego wsparcia w nauce i codziennym życiu,
- możliwe opanowanie samoobsługi i prostych umiejętności zawodowych.

Znaczna

- znaczne trudności w uczeniu się i komunikacji,
- konieczna stała pomoc w większości czynności dnia codziennego.

Głęboka

- bardzo duże ograniczenia w funkcjonowaniu,
- wymaga całodobowej lub bardzo intensywnej opieki i wsparcia.

Ważne:

O stopniu niepełnosprawności intelektualnej decyduje nie tylko poziom rozwoju intelektualnego, ale przede wszystkim sposób funkcjonowania osoby w życiu codziennym oraz zakres potrzebnego wsparcia.

Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są przeznaczone dla dzieci i młodzieży, które z powodu zaburzeń rozwojowych, trudności w uczeniu się oraz zaburzeń w funkcjonowaniu społecznym są zagrożone niedostosowaniem społecznym.

MOS zapewniają specjalną organizację nauki, odpowiednie metody pracy i wychowania, pomoc psychologiczno-pedagogiczną oraz zajęcia socjoterapeutyczne.

Warunkiem przyjęcia dziecka do MOS jest posiadanie **orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wydanego ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym**.

Przyjęcie do ośrodka odbywa się na wniosek rodziców lub opiekunów prawnych.

Co należy zrobić, aby dziecko mogło zostać przyjęte do MOS?

1. Uzyskać orzeczenie

Należy złożyć w odpowiedniej publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej wniosek o wydanie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym.

Do wniosku należy dołączyć posiadaną dokumentację dotyczącą funkcjonowania dziecka, w szczególności wyniki wcześniejszych badań, opinie specjalistów oraz inne dokumenty istotne dla rozpoznania jego potrzeb.

2. Złożyć wniosek o skierowanie lub przyjęcie do MOS

Po uzyskaniu orzeczenia należy skontaktować się z wybranym młodzieżowym ośrodkiem socjoterapii oraz z właściwym wydziałem oświaty starostwa powiatowego lub urzędem miasta na prawach powiatu.

Rodzice otrzymają informację, gdzie należy złożyć wniosek o skierowanie lub przyjęcie dziecka oraz jakie dokumenty są wymagane. Warto wcześniej potwierdzić, czy wybrany ośrodek dysponuje wolnym miejscem i prowadzi szkołę odpowiednią do wieku oraz etapu edukacyjnego dziecka.

Terminy:

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego powinno zostać wydane w terminie do **30 dni od złożenia kompletnego wniosku**.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, związanych ze stanem zdrowia dziecka lub złożonością procesu diagnostycznego, termin ten może zostać wydłużony do **60 dni**.

Termin przyjęcia dziecka do MOS zależy od dostępności miejsc oraz procedury obowiązującej w danym ośrodku i właściwym powiecie. Złożenie dokumentów nie oznacza automatycznego przyjęcia dziecka w ciągu 30 dni.

Młodzieżowe ośrodki wychowawcze są przeznaczone dla dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie, które wymagają specjalnej organizacji nauki, odpowiednich metod pracy i wychowania, pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz resocjalizacji.

Umieszczenie dziecka w MOW następuje wyłącznie **na podstawie orzeczenia sądu rodzinnego**. Rodzice ani opiekunowie prawni nie mogą samodzielnie zapisać dziecka do ośrodka lub wybrać konkretnej placówki.

Co należy zrobić, aby dziecko mogło zostać umieszczone w MOW?

1. Zawiadomić sąd rodzinny

Należy skontaktować się z sądem rejonowym — wydziałem rodzinnym i nieletnich właściwym dla miejsca zamieszkania dziecka.

Rodzic lub opiekun prawny może złożyć pisemne zawiadomienie opisujące sytuację dziecka, występujące trudności, dotychczas podejmowane działania oraz powody zwrócenia się o pomoc sądu.

Rodzic może wskazać, że jego zdaniem dziecko wymaga umieszczenia w MOW, jednak decyzję o zastosowaniu odpowiedniego środka wychowawczego podejmuje sąd.

2. Wziąć udział w postępowaniu sądowym

Sąd rodzinny zapoznaje się z sytuacją dziecka i rodziny. Może wysłuchać dziecko oraz jego rodziców, zebrać informacje ze szkoły i innych instytucji, a także zlecić kuratorowi sądowemu przeprowadzenie wywiadu środowiskowego.

Rozmowa z kuratorem lub sędzią może być częścią postępowania, ale nie zastępuje formalnego postępowania przed sądem.

3. Przeprowadzić diagnozę zleconą przez sąd

Przed wydaniem orzeczenia o umieszczeniu dziecka w MOW sąd powinien uzyskać specjalistyczną opinię dotyczącą jego funkcjonowania, potrzeb oraz zalecanych kierunków oddziaływań.

Badanie jest najczęściej przeprowadzane przez Opiniodawczy Zespół Sądowych Specjalistów — OZSS. Sąd może również zlecić sporządzenie opinii innej specjalistycznej placówce lub biegłym.

Termin i miejsce badania wyznacza sąd lub jednostka sporządzająca opinię.

4. Oczekiwać na orzeczenie i skierowanie do placówki

Jeżeli sąd uzna, że umieszczenie dziecka w MOW jest konieczne, wydaje odpowiednie postanowienie.

Po uprawomocnieniu się orzeczenia sędzia przesyła dokumentację do Komisji do spraw kierowania nieletnich do młodzieżowego ośrodka wychowawczego.

Komisja wskazuje odpowiedni ośrodek, biorąc pod uwagę między innymi:

- stan zdrowia i potrzeby dziecka,
- poziom jego rozwoju,
- potrzeby edukacyjne i możliwość kontynuowania nauki,
- wskazania dotyczące resocjalizacji i terapii,
- dostępność odpowiedniego miejsca,
- miejsce zamieszkania lub pobytu dziecka.

Komisja powinna wydać skierowanie w terminie do 21 dni od otrzymania wniosku sędziego wraz z dokumentacją.

5. Doprowadzić dziecko do wskazanego MOW

Po wskazaniu ośrodka sędzia zwraca się do rodziców lub opiekuna prawnego albo do Policji o doprowadzenie dziecka do placówki.

O sposobie doprowadzenia nie decydują samodzielnie rodzice — wynika on z polecenia sądu. W wyjątkowych przypadkach sędzia może zezwolić dziecku na samodzielne udanie się do ośrodka.

Jeżeli dziecko nie zostanie doprowadzone do MOW w ciągu miesiąca od wskazania placówki, dyrektor ośrodka zawiadamia o tym sąd i komisję oraz zwraca dokumentację.

Termin umieszczenia

Przepisy nie określają jednego terminu, w którym musi zakończyć się cała procedura umieszczenia dziecka w MOW.

Czas postępowania zależy między innymi od:

- przebiegu postępowania sądowego,
- terminu wykonania badań i sporządzenia opinii,
- daty uprawomocnienia się orzeczenia,
- przekazania kompletnej dokumentacji,
- dostępności miejsca w odpowiednim ośrodku.

Termin 21 dni dotyczy wydania skierowania przez komisję po otrzymaniu wniosku sędziego, a nie całego postępowania sądowego.

Jakie wsparcie można uzyskać w Ośrodku Pomocy Społecznej?

Ośrodek Pomocy Społecznej (OPS) wspiera rodziny dzieci z doświadczeniem kryzysu psychicznego. Pomoc jest dostosowana do potrzeb i sytuacji każdej rodziny.

1. PRACA SOCJALNA

- diagnoza sytuacji rodziny,
- pomoc w rozwiązywaniu problemów życiowych,
- opracowanie planu wsparcia,
- koordynacja pomocy różnych instytucji.

2. POMOC FINANSOWA

- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy,
- zasiłek stały (w określonych sytuacjach),
- pomoc na zakup leków, żywności, odzieży czy opału.

3. POMOC RZECZOWA

- dożywianie dzieci w szkole,
- paczki żywnościowe,
- bony lub pomoc rzeczowa,
- pomoc w zakupie niezbędnych artykułów.

4. WSPARCIE DLA RODZINY

- asystent rodziny,
- poradnictwo rodzinne,
- pomoc w poprawie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych,
- wsparcie w organizacji codziennego funkcjonowania rodziny.

5. POMOC SPECJALISTYCZNA

- konsultacje psychologiczne,
- poradnictwo prawne,
- poradnictwo socjalne,
- wsparcie w sytuacjach kryzysowych.

6. USŁUGI OPIEKUŃCZE I SPECJALISTYCZNE

- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (jeżeli spełnione są kryteria ustawowe),
- pomoc w rozwijaniu samodzielności i umiejętności społecznych.

7. POMOC W FORMALNOŚCIACH

- wsparcie w uzyskaniu świadczeń,
- pomoc w składaniu wniosków o orzeczenie o niepełnosprawności,
- kierowanie do odpowiednich instytucji i specjalistów.

8. KOORDYNACJA WSPARCIA

- współpraca z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi,
- współpraca z placówkami ochrony zdrowia psychicznego,
- współpraca ze szkołą,
- współpraca z PCPR, sądem i organizacjami pozarządowymi.

WARTO WIEDZIEĆ:

Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy nie tylko z powodu trudnej sytuacji materialnej, ale także m.in. w przypadku choroby psychicznej, niepełnosprawności, długotrwałej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych czy wystąpienia sytuacji kryzysowej.

Asystent rodziny:

Asystent rodziny wspiera rodziny z dziećmi, które doświadczają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. **Pomaga rodzinie odzyskać samodzielność i poprawić jej codzienne funkcjonowanie.**

Praca asystenta odbywa się **w miejscu zamieszkania rodziny** lub w innym miejscu przez nią wskazanym. Jest prowadzona na podstawie **planu pracy opracowanego wspólnie z rodziną** i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Co do zasady wsparcie odbywa się **za zgodą i przy aktywnym udziale rodziny.**

Po uzyskaniu informacji o trudnościach rodziny pracownik socjalny przeprowadza rodzinny **wywiad środowiskowy i analizuje jej sytuację.** Jeżeli przydzielenie asystenta jest potrzebne, pracownik socjalny składa odpowiedni wniosek do kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej.

Asystent może pomagać rodzinie m.in. w:

- rozwijaniu umiejętności opiekuńczych i wychowawczych,
- rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych,
- prowadzeniu gospodarstwa domowego i organizacji codziennego życia,
- kontaktach z urzędami, szkołami, poradniami i innymi instytucjami,
- poszukiwaniu pracy i rozwijaniu aktywności społecznej,
- organizowaniu wsparcia dla dzieci i rodziców.

W sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci lub rodziny asystent podejmuje **działania interwencyjne i zaradcze.** Może również **współpracować z sądem, kuratorem, szkołą, placówkami ochrony zdrowia, organizacjami pozarządowymi oraz zespołem interdyscyplinarnym lub grupą diagnostyczno-pomocową.**

Poradnictwo:

Pracownicy socjalni udzielają informacji o przysługujących świadczeniach i dostępnych formach pomocy. Pomagają rozpoznać możliwe sposoby rozwiązania trudnej sytuacji życiowej oraz skontaktować się z odpowiednimi instytucjami i specjalistami.

Osoby i rodziny mogą korzystać z poradnictwa specjalistycznego, w szczególności:

- prawnego,
- psychologicznego,
- rodzinnego.

Poradnictwo specjalistyczne jest **dostępne niezależnie od dochodu**. Poradnictwo psychologiczne może obejmować diagnozę, profilaktykę i terapię, natomiast poradnictwo rodzinne dotyczy problemów związanych z funkcjonowaniem rodziny.

Zakres pomocy zależy od oferty dostępnej w danej gminie lub powiecie. Wsparcie może być udzielane bezpośrednio przez OPS albo przez inną właściwą jednostkę lub specjalistę.

W sytuacji nagłego kryzysu **OPS może pomóc w nawiązaniu kontaktu z ośrodkiem interwencji kryzysowej**, w którym można uzyskać natychmiastową pomoc psychologiczną, a zależnie od potrzeb także **poradnictwo socjalne, prawne lub schronienie**.

Bezpłatne wsparcie dla dzieci i młodzieży oraz rodzin

ŚRODOWISKOWE
CENTRUM
ZDROWIA PSYCHICZNEGO
DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej

(22 389 48 74) (pawilon 11)

- Jeśli potrzebujesz porady psychologicznej lub konsultacji rodzinnej
- Jeśli chcesz wspólnie z rodziną poszukać rozwiązań trudności
- Jeśli szukasz psychoterapii indywidualnej lub grupowej dla dziecka

Zespół Leczenia Środowiskowego

22 389 48 77 (pawilon 6, wejście H)

- Jeśli szukasz oddziaływań środowiskowych np. wsparcia dziecka w domu lub w szkole
- Jeśli szukasz krótkoterminowej pomocy dla dziecka i rodziny

Poradnia Zdrowia Psychicznego

(22 389 48 74) (pawilon 11)

- Jeśli chcesz skorzystać ze wsparcia psychiatry
- Jeśli chcesz zdiagnozować dziecko
- Jeśli potrzebujesz dla dziecka terapii indywidualnej i rodzinnej

Kliniczny Oddział dzienny dla dzieci (klasy 4–6)

22 389 49 49 (pawilon 6, wejście I)

Kliniczny Oddział dzienny dla młodzieży (klasy 7–8)

22 389 49 95, oddim@wolski.med.pl
(pawilon 6, wejście D)

Zespół Profilaktyki

- Jeśli chcesz zorganizować warsztaty w szkole dla uczniów
- Jeśli chcesz zgłosić się na warsztaty dla rodziców bądź nauczycieli

Kontakt: profilaktyka@wolski.med.pl

